

รายงานการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างการคิดวิเคราะห์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น

ดร. สายฝน เอกวรังกูร*

ดร. นัยนา หนูนิล**

Aekwarangkoon, S., & Noonill, N.

Relationship between critical thinking and sexual risk behaviors among adolescents.

Thai Journal of Nursing, 62(4), 27-34, 2013.

Key Words: Critical Thinking, Sexual Risk Behaviors, Adolescents

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงบรรยายหาความสัมพันธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการคิดวิเคราะห์ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และความสัมพันธ์ระหว่างการคิดวิเคราะห์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมเพศศึกษารอบด้านสำหรับเยาวชนในสถานศึกษาในเขตพื้นที่ 4 จังหวัดภาคใต้ตอนบน จำนวน 437 คน เลือกโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือวิจัยมี 3 ส่วน ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบประเมินการคิดวิเคราะห์ ส่วนที่ 3 แบบประเมินพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น หาความเที่ยงของเครื่องมือวิจัยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคของแบบประเมินส่วนที่ 2 และ 3 เท่ากับ 0.82 และ 0.89

ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีการคิดวิเคราะห์ระดับปานกลาง ระดับสูง และระดับต่ำ มีร้อยละ 52.63, 41.88 และ 5.49 ตามลำดับ นักเรียนร้อยละ 82.84 ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูง ปานกลาง และน้อย พบร้อยละ 8.92, 7.78 และ 0.46 ตามลำดับ การคิดวิเคราะห์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในทางลบระดับต่ำ ($r = -0.264$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*รองศาสตราจารย์ สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

Abstract

This descriptive correlational study aimed to describe the critical thinking and sexual risk behaviors among adolescents and its relation. A sample of 437 high school students who joined in comprehensive sex education enhancing project for the youth in 4 upper-southern provinces, was selected using stratified random sampling. Data were collected using the questionnaires which composed 3 parts: 1) personal data, 2) critical thinking, and 3) sexual risk behaviors. The Cronbach's coefficient alpha of the questionnaires part 2 and 3 were 0.82 and 0.89 respectively. Frequency, percent, mean, standard deviation, and Pearson correlation were used in data analysis.

The results were as follows. (1) The students who had critical thinking at the high, moderate, and low levels were 41.88, 52.63, and 5.49 percents respectively. Students who had no sexual risk behaviors were 82.84 percents, but those who had sexual risk behaviors at the high, moderate, and low levels, were 8.92, 7.78, and 0.46 percents respectively. (2) There was significantly negative relationship between critical thinking and sexual risk behaviors ($r = -0.264$) at $p < .01$.

ความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ปัญหาทางเพศของวัยรุ่นเป็นประเด็นที่สังคมไทยและทั่วโลกตระหนักถึงความสำคัญและผลก่อกวนให้เกิดการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ผลการสำรวจเด็กไทยกับสถานการณ์เด็กรอบปี 2551 พบเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จำนวนมากถึง 3,000 คนต่อปีต้องเป็นแม่ทั้งที่ยังขาดความพร้อมในทุกด้าน ทุกวันมีวัยรุ่นไทยตั้งครรภ์โดยไม่ได้ตั้งใจวันละกว่า 700 ราย และคลอด 336 ราย แปลว่ามี การตั้งครรภ์แต่ไม่คลอด ซึ่งอาจหมายถึงการทำแท้งถึงวันละ 400 ราย (เบญจพร ปัญญาวยง, 2553) มีการประมาณการว่าหญิงไทยยุติการตั้งครรภ์สูงถึงปีละ 300,000 ราย ในจำนวนดังกล่าวยืนยันว่ามีผู้หญิงที่ประสบปัญหาการติดเชื้ออย่างรุนแรงภายหลังการทำแท้งร้อยละ 40 และอัตราการเสียชีวิตของผู้ทำแท้งมีถึง 300 ต่อแสนประชากร (องค์การแพช มูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ, 2551) สถานการณ์ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อพัฒนาการ

ของบุคคลและการพัฒนาสังคมทั้งระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งไม่สามารถประมาณการค่าความเสียหายได้

ผลจากพัฒนาการตามธรรมชาติของวัยรุ่นที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงทั้งทางร่างกายและจิตใจ การไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเรื่องเพศศึกษาและอนามัยเจริญพันธุ์ การไม่มีระบบส่งต่อเพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนและประคับประคองระหว่างเครือข่ายผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งลักษณะสังคมและสภาพแวดล้อมปัจจุบัน ส่งผลให้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นเพิ่มสูงขึ้น (Santelli, Carter, Orr, & Dittus, 2009) ผลการวิเคราะห์ช่องว่างการทำงานสร้างเสริมสุขภาพทางเพศสำหรับเด็กและเยาวชนกว่าทศวรรษที่ผ่านมา พบว่าการมุ่งเน้นให้ความรู้ การสั่งสอนให้รักกันवलสงวนตัวเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนได้ (Aguirre, Santillan, Allen, Llerenas, Valdez, & Ponce, 2004; Kohler, Manhart, & Lafferty, 2008) สิ่งสำคัญและจำเป็นคือการ

ทำให้เด็กและเยาวชนได้รับข้อมูลอย่างถูกต้องและรอบด้าน (Gavin, Galavotti, Dube, McNaghten, Murwirwa, Khan, et al., 2006) การให้ความรู้เชิงลึกด้านการเปลี่ยนแปลงทางชีววิทยาร่วมกับการรู้เท่าทันและสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงด้านเพศ (Zamora, Romo, & Au, 2006) พร้อมกับการส่งเสริมทัศนคติเรื่องความรับผิดชอบ ทักษะที่จำเป็นในการจัดการความผูกพันกับผู้อื่น (Magnani, MacIntyre, Karim, Brown, & Hutchison, 2005) รวมทั้งการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และส่งเสริมการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัยและรับผิดชอบทั้งในกลุ่มเพื่อน ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน (Cartagena, Veugelers, Kipp, Magigav, & Laing, 2006; Roberts, Oyun, Batnasan, & Laing, 2005) ที่มุ่งเน้นให้วัยรุ่นเกิดการคิดวิเคราะห์คือทางออกของการแก้ไขปัญหาที่สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับวัยรุ่นได้อย่างยั่งยืน

ผลการสำรวจต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนภาคใต้ตอนบนของนัยนา หนูนิลและสายฝน เอกวรางกูร (2554) พบว่าต้นทุนชีวิตด้านพลังตัวตนของเด็กและเยาวชนมีค่าต่ำที่สุด รองลงมาคือพลังครอบครัว พลังปัญญา(โรงเรียน) พลังเพื่อน และพลังชุมชน ตามลำดับ โดยพบว่าการคิดวิเคราะห์ของเด็กและเยาวชนส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทุกด้านรวมทั้งพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การสร้างเสริมการคิดวิเคราะห์จึงถือเป็นการติดอาวุธทางปัญญา ด้วยการให้อำนาจด้านสุขภาพแก่เด็กและเยาวชนในการตัดสินใจเลือกและรับผิดชอบต่อผลที่เกิดจากการเลือกบนพื้นฐานของการมีข้อมูลที่ถูกต้อง รอบด้าน (Kohler, Manhart, & Lafferty, 2008) ให้เกิดเป็นภูมิคุ้มกันตนเอง เกิดต้นทุนชีวิตที่ต่อเนื่องต่อการเกิดสุขภาวะทางเพศ (Klein, Sabaratnam, Pazos, Auerbach, Havens, & Brach, 2005)

ปัจจุบันหลายฝ่ายใช้วิธีการแก้ไขปัญหาด้วยการรณรงค์ให้วัยรุ่นเกิดการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความสามารถในการควบคุมจัดการพฤติกรรมของตนเองที่ทันสมัยสอดคล้อง เท่าทันกับสถานการณ์และอิทธิพลด้านการ

เปลี่ยนแปลงทางสังคม ค่านิยม สื่อ วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมที่คุกคาม ล่อแหลมง่ายต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงและเป็นอันตรายต่อสุขภาพทางเพศ (องค์การแพช, 2550) อย่างไรก็ตาม การทำงานดังกล่าวยังไม่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ในการสนับสนุนว่าการคิดวิเคราะห์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศหรือไม่ อย่างไร ผู้วิจัยในฐานะผู้ทำงานสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศสำหรับวัยรุ่น จึงทำการศึกษาเรื่องนี้เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปดำเนินการพัฒนาวัยรุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาการคิดวิเคราะห์และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในสถานศึกษาเขตพื้นที่ 4 จังหวัดภาคใต้ตอนบน
2. หาความสัมพันธ์ระหว่างการคิดวิเคราะห์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในสถานศึกษาเขตพื้นที่ 4 จังหวัดภาคใต้ตอนบน

สมมติฐานการวิจัย

การคิดวิเคราะห์มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในสถานศึกษาเขตพื้นที่ 4 จังหวัดภาคใต้ตอนบน

วิธีดำเนินการวิจัย

ชนิดของการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงบรรยายหาความสัมพันธ์ (Descriptive correlational design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายที่กำลังศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสและโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตพื้นที่ 4 จังหวัดภาคใต้ตอนบนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมเพศศึกษารอบด้านสำหรับเยาวชนในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2554 จำนวน 60,315 คน ซึ่งอยู่ในจังหวัดกระบี่ 11,338 คน

พังงา 8,170 คน ระนอง 5,740 คน และนครศรีธรรมราช 35,067 คน

กลุ่มตัวอย่าง ขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยใช้สูตรของ Yamane (1967) กำหนดความคลาดเคลื่อนไม่เกิน .05 ได้จำนวน 397 คน ผู้วิจัยเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากที่คำนวณได้ร้อยละ 10 เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล รวมจำนวน 437 คน สุ่มเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นโดยจัดแบ่งโรงเรียนตามเขตพื้นที่ของจังหวัดนครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา และระนองและตามประเภทของโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาส แล้วสุ่มอย่างง่ายเลือกโรงเรียนจาก 4 จังหวัดๆ ละ 6 แห่ง ที่เป็นโรงเรียนขยายโอกาส 3 แห่ง และโรงเรียนมัธยมศึกษา 3 แห่ง รวม 24 โรงเรียน โรงเรียนขยายโอกาส เลือกเฉพาะนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 และโรงเรียนมัธยมศึกษา เลือกเฉพาะนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5

เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ เกรดเฉลี่ย ระดับการศึกษาของบิดามารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา ความเพียงพอของรายได้ในครอบครัว บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน การรับรู้ระดับความสัมพันธ์ของนักเรียนกับครอบครัว และการรับรู้ระดับความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อน การตอบใช้มาตรประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ ดีมาก ดี ปานกลาง น้อย และไม่ดีเลย

ส่วนที่ 2 แบบประเมินการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ต่อสถานการณ์เสี่ยงทางเพศ และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตรประมาณค่า ให้คะแนนตั้งแต่ 1 (น้อยที่สุด) ถึง 5 (มากที่สุด) แปลผลระดับ ใช้คะแนนรวม คือ 10-19 ระดับต่ำ 20-39 ระดับปานกลาง และ 40-50 ระดับสูง

ส่วนที่ 3 แบบประเมินพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น ของจรรยา เศรษฐพงศ์ (2549) ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยจาก The Youth Health Risk Behavior Survey: YRBS

(CDC, 2005) มีจำนวน 6 ข้อ หากมีประสบการณ์/มีปัจจัยเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยให้ 1 คะแนน ไม่เคยมีประสบการณ์/ไม่มีปัจจัยเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยให้ 0 คะแนน รวม 6 คะแนน แปลระดับของพฤติกรรมเสี่ยง โดยใช้ค่าร้อยละของคะแนนรวม คือ 0% ไม่มี น้อยกว่า 50% หมายถึงมีน้อย 51-75% หมายถึงมีปานกลาง และ มากกว่า 75% หมายถึงมีสูง

หาค่าความความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินการคิดวิเคราะห์โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมวัยรุ่นจำนวน 2 ท่าน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นจำนวน 1 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 หาค่าความเที่ยงโดยนำไปใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของแบบประเมินส่วนที่ 2 และ 3 เท่ากับ 0.82 และ 0.89 ตามลำดับ

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงกรกฎาคม พ.ศ. 2554 โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจำนวน 4 คน แจกแบบสอบถามแก่นักเรียนเป็นรายบุคคลในห้องเรียน ให้เวลาตอบประมาณ 15-20 นาที และเก็บกลับคืนเมื่อนักเรียนตอบเสร็จ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลได้แบบสอบถามกลับคืนที่มีการตอบครบถ้วนจำนวน 437 ชุด

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารจัดการหลักสูตรเพศศึกษารอบด้านและการพัฒนาเยาวชนเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างทุนชีวิตเด็กและเยาวชน: กรณีศึกษาโรงเรียนในสี่จังหวัดภาคใต้ตอนบน นครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา ระนอง ได้รับการอนุมัติทำวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ตามเอกสารรับรองเลขที่ 52/048 ผู้วิจัยให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่กลุ่มตัวอย่างและให้สิทธิในการตัดสินใจเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบต่อ การเรียน การรักษาความลับของข้อมูลส่วนบุคคล และนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น งานวิจัยนี้ได้รับอนุญาตเก็บข้อมูลในนักเรียนจากผู้อำนวยการโรงเรียน 24 แห่ง โดยมีหนังสือขออนุญาตผ่านคณบดีสำนักวิชาพยาบาล ศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย

นักเรียนร้อยละ 71.78 เป็นหญิง รองมาเป็นชาย และเพศทางเลือก มีร้อยละ 22.53 และ 5.69 ตามลำดับ

อายุเฉลี่ย เท่ากับ 15.78 ปี (SD = 0.84) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกรดเฉลี่ย 2.38 (SD = 0.56) ร้อยละ 88.7 อาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 80.5 มีความสัมพันธ์กับครอบครัวอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 78.4 บิดามารดา นักเรียนมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 82.6 มีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 81.7 รับรู้ว่ามีรายได้ของครอบครัวเพียงพอต่อการครองชีพ และร้อยละ 85.3 มีความสัมพันธ์กับเพื่อนในระดับดีมาก

1. ผลการศึกษาการคิดวิเคราะห์และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ พบว่า นักเรียน ร้อยละ 52.63 มีการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาอยู่ในระดับสูง และระดับต่ำ ร้อยละ 41.88 และ 5.49 ตามลำดับ นักเรียน ร้อยละ 82.84 ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ รองลงมา มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับสูง ปานกลาง น้อย ร้อยละ 8.92, 7.78 และ 0.46 ตามลำดับ (ตาราง 1)

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับของการคิดวิเคราะห์และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (n = 437)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
การคิดวิเคราะห์		
ต่ำ	24	5.49
ปานกลาง	230	52.63
สูง	183	41.88
พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ		
ไม่เสี่ยง	362	82.84
เสี่ยงน้อย	2	0.46
เสี่ยงปานกลาง	34	7.78
เสี่ยงสูง	39	8.92

2. การคิดวิเคราะห์มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = -0.264, p < .001$)

การอภิปรายผลการวิจัย

1. นักเรียนร้อยละ 82.84 ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ อาจเกิดจากทุกโรงเรียนที่เข้าร่วมการศึกษานี้อยู่ในโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านสำหรับเยาวชนในสถานศึกษา ภาคใต้ตอนบนที่ทุกคนได้เรียนรายวิชาเพศศึกษารอบด้านผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ แยกแยะ ตัดสินใจเลือก และรับผิดชอบต่อผลที่เกิดจากการเลือกบนพื้นฐานของการมีข้อมูลรอบด้าน นำไปสู่การมีสุขภาวะทางเพศ (องค์การแพธ, 2550) จึงพบว่านักเรียนร้อยละ 52.63 มีการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับสายฝน เอกวรางกูร และนัยนา หนูนิล (2555), Kohler, Manhart และ Lafferty (2008), Lou และ Chen (2009) ที่พบว่านักเรียนที่มีโอกาสเรียนรู้รายวิชาเพศศึกษารอบด้านด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ ยิ่งมากจะยิ่งมีกระบวนการคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้น และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศลดลง อย่างไรก็ตาม นักเรียนร้อยละ 17.16 ยังมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ทั้งนี้อาจเป็นผลจากลักษณะธรรมชาติของวัยรุ่นที่มีการเปลี่ยนผ่านระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ มีกระบวนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่ซับซ้อนและยุ่งยาก ร่วมกับลักษณะการเลี้ยงดูของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางสังคม สื่อเทคโนโลยี ส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์และการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (Ancheta, Hynes, & Shrier, 2005)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการคิดวิเคราะห์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นอยู่ในระดับต่ำและเป็นทางลบซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย อาจเนื่องจากการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ต้องสามารถจัดได้ครบกระบวนการจัดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์อย่างมีคุณภาพ การที่ผู้จัดการเรียนรู้จะสามารถใช้คำถามชวนคิดชวนคุย กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของบทเรียนอย่างต่อเนื่องเป็นเรื่องยาก ต้องอาศัยทักษะและการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งมีความ

กังวลใจของผู้จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการพูดคุยประเด็นเรื่องเพศศึกษารอบด้านที่ถูกต้องด้านจากสังคม เนื่องจากขัดกับกรอบวัฒนธรรมความเชื่อของสังคมไทยที่คนส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจว่าเพศศึกษารอบด้านเป็นเรื่องเพศสัมพันธ์ เกิดเป็นอุปสรรคของการจัดการเรียนรู้เชิงคุณภาพที่นำไปสู่การคิดวิเคราะห์และการมีข้อมูลรอบด้าน สอดคล้องกับผลการศึกษาขององค์การแพธ (2550) ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านครอบคลุมทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพมีความสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนทัศนคติ การมีข้อมูลที่ถูกต้องรอบด้าน การมีทักษะชีวิต และการลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้อย่างปลอดภัยและมีสุขภาวะ เช่นเดียวกับ Tenkora, Tyndale และ Rajulton (2011) ที่พบว่าการไม่มีข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และทำความเข้าใจสถานการณ์ความเสี่ยงอย่างรอบด้าน คือปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ การรับรู้อันตรายซึ่งนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น และการศึกษาของ Cowan (2011) ที่พบว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถกระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ช่วยให้วัยรุ่นเกิดวุฒิภาวะด้วยการมองสถานการณ์อย่างเข้าใจและสามารถตัดสินใจด้วยเหตุผลที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ให้นักเรียนเพิ่มขึ้น โดยจัดกระบวนการเรียนรู้เพศศึกษารอบด้านให้ครอบคลุมทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพภายในโรงเรียน ควบคู่กับสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการสื่อสารเชิงบวกเพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลัก คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู เพื่อน เยาวชน และชุมชน

2. ควรดำเนินการสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการช่วยเหลือในลักษณะปัจเจกบุคคลให้ครอบคลุมนักเรียนทุกคน โดยเฉพาะกลุ่มที่ยังมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูง แม้มีจำนวน

น้อย แต่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทั้งระดับบุคคล
สังคม และชุมชนในภาพรวม

3. ศึกษาตัวแปรอื่นที่อาจมีความสัมพันธ์กับการ

เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น เช่น ทักษะการสื่อสาร
เรื่องเพศระหว่างผู้ใหญ่กับวัยรุ่น ต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชน
ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- จรรยา เศรษฐพงศ์. (2549). แบบประเมินพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของเด็กและเยาวชน. สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- นัยนา หนูนิล และ สายฝน เอกวางกูร. (2554). กระบวนการนโยบายสาธารณะเพื่อการพัฒนาต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชน. *วารสารสภาการพยาบาล*, 26, 30-43.
- เบญจพร ปัญญา. (2553). *การทบทวนองค์ความรู้: การตั้งครมในวัยรุ่น* (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- สายฝน เอกวางกูร และ นัยนา หนูนิล. (2555). กระบวนการมีส่วนร่วมพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรเพศศึกษา รอบด้านในการสร้างเสริมสุขภาวะทางเพศสำหรับเยาวชนในสถานศึกษาภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย. *วารสารพยาบาล*, 61(4), 10-19.
- องค์การแพธ. (2550). *แนวคิดในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับครูและผู้ปฏิบัติงานด้านเพศศึกษาสำหรับเยาวชน* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: เออร์เจนท์ แทค.
- องค์การแพธ มูลนิธิสร้างเสริมสุขภาพผู้หญิง และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ. (2551). *รายงานการศึกษาศถานการณ์การตั้งครมไม่พร้อมและการเข้าถึงบริการที่เหมาะสมในจังหวัดสมุทรปราการ*. กรุงเทพมหานคร: Health Counterparts Consulting.
- Aguirre, V. T., Santillan, E. A., Allen, B., Llerenas, A. A., Valdez, A. C., & Ponce, E. L. (2004). Associations among condom use, sexual behavior, and knowledge about HIV/AIDS: A study of 13,293 public school students. *Archives of Medical Research*, 35, 334-343.
- Ancheta, R. A., Hynes, C., & Shrier, L. A. (2005). Reproductive health education and sexual risk among high-risk female adolescents and young adults. *Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology*, 18, 105-111.
- Cartagena, R. G., Veugelers, P. J., Kipp, W., Magigav, K., & Laing, L. M. (2006). Effectiveness of an HIV prevention program for secondary school students in Mongolia. *Journal of Adolescent Health*, 39(6), 9-16.
- Centers for Disease Control (CDC). (2005). *Youth risk behavior surveillance system*. Atlanta: U.S. Department of Health and Human Service, Public Health Service.
- Cowan, B. W. (2011). Forward-thinking teens: The effects of college costs on adolescent risky behavior. *Economics of Education Review*, 30, 813-825.

- Gavin, L., Galavotti, C., Dube, H., McNaghten, A. D., Murwirwa, M., Khan, R., et al. (2006). Factors associated with HIV infection in adolescent females in Zimbabwe. *Journal of Adolescent Health*, 39, 11-18.
- Klein, J. D., Sabaratnam, P., Pazos, B., Auerbach, M. M., Havens, C. G., & Brach, M. J. (2005). Evaluation of the parents as primary sexuality educators program. *Journal of Adolescent Health*, 37, S94-S99.
- Kohler, P. K., Manhart, L. E., & Lafferty, W. E. (2008). Abstinence-only and comprehensive sex education and the initiation of sexual activity and teen pregnancy. *Journal of Adolescent Health*, 42, 344-351.
- Lou, J. H., & Chen, S. H. (2009). Relationships among sexual knowledge, sexual attitudes, and safe sex behaviors among adolescents: A structural equation model. *International Journal of Nursing Studies*, 46, 1595-1603.
- Magnani, R., MacIntyre, K., Karim, A. M., Brown, L., & Hutchison, P. (2005). The impact of life skills education on adolescent sexual risk behaviors in KwaZulu-Natal, South Africa. *Journal of Adolescent Health*, 36, 289-304.
- Roberts, A. B., Oyun, C., Batnasan, E., & Laing, L. (2005). Exploring the social and cultural context of sexual health for young people in Mongolia: Implications for health promotion. *Social Science & Medicine*, 60, 1487-1498.
- Santelli, J., Carter, M., Orr, M., & Dittus, P. (2009). Trends in sexual risk behaviors, by nonsexual risk behavior involvement, U.S. high school students, 1991-2007. *Journal of Adolescent Health*, 44, 372-379.
- Tenkoran, E. Y., Tyndale, E. M., & Rajulton, F. (2011). A multi-level analysis of risk perception, poverty and sexual risk-taking among young people in Cape Town, South Africa. *Health & Place*, 17, 525-535.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory analysis* (2nd ed). New York: Harper and Row.
- Zamora, A., Romo, L. F., & Au, T. K. (2006). Using Biology to teach adolescents about STD transmission and self-protective behaviors. *Applied Developmental Psychology*, 27, 109-124.